

Export pripomienok za organizáciu Komora opatrovateliek Slovenska

Návrh vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 99/2016 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci v znení neskorších predpisov LP/2026/445

Vysvetlivky k použitým skratkám v tabuľke:

O – obyčajná

Z – zásadná

Počet vznesených pripomienok, z toho zásadných: 3/0

Počet vznesených hromadných pripomienok: 0

Vznesené pripomienky

Typ	Pripomienka	Odoslaná
O	Čl. I. bod 3. vyhlášky ZÁSADNÁ PRIPOMIENKA k čl. I bodu 3 návrhu vyhlášky Navrhujeme doplniť do § 8 ods. 2 nové písmeno v znení: „e) pokyny a vybavenie na poskytnutie prvej pomoci pri poškodení zdravia v dôsledku záťaže teplom alebo záťaže chladom.“ Odôvodnenie: Doterajší § 9 vyhlášky č. 99/2016 Z. z., ktorý sa navrhuje vypustiť, obsahoval v písmene e) náležitosť „pokyny a vybavenie na poskytnutie prvej pomoci“. Porovnanie doterajšieho § 9 s navrhovaným znením § 8 ods. 2 ukazuje, že ostatné náležitosti prevádzkového poriadku boli do § 8 ods. 2 prevzaté (popis činnosti a pracovné postupy, preventívne a ochranné opatrenia vrátane pitného režimu), avšak pokyny a vybavenie na poskytnutie prvej pomoci prevzaté neboli.	áno

	Dôvodová správa pritom uvádza, že „ochrana zdravia zamestnancov pri práci sa vypustením tejto povinnosti zamestnávateľa neznížila“. V tomto konkrétnom bode toto tvrdenie neobstojí: požiadavka, ktorá bola doteraz výslovne uvedená vo vykonávacom predpise, sa z neho bez náhrady vypúšťa. Ide pritom o požiadavku s priamym významom pre záchranu života. Prehriatie organizmu a úpal sú stavy s rýchlym nástupom, pri ktorých je rozhodujúca okamžitá a správna prvá pomoc. Podľa prieskumu KOS o záťaži teplom (N = 835, júl 2026) sa 87,4 % zamestnancov zariadení sociálnych služieb počas leta pravidelne stretáva s vysokými teplotami na pracovisku a 65,3 % pracuje v priestoroch úplne bez klimatizácie. Zdravotné následky tejto expozície nie sú hypotetické. Ten istý prieskum zistil, že počas práce v horúčavách zažilo 9,8 % respondentov, teda 81 osôb, kolapsový stav. Ďalších 23,6 % uvádza závraty a 23,4 % nevoľnosť, teda príznaky, ktoré kolapsu spravidla predchádzajú. Nadmerné potenie uvádza 71,7 % a bolesti hlavy 45,1 % respondentov. Súčasne 65,3 % respondentov uvádza, že neboli vôbec poučení o zdravotných rizikách práce počas horúčav, a ďalších 18,7 % si takéto poučenie nepamätá; poučenie potvrdilo len 15,0 % opýtaných. Ak teda personál v prevažnej väčšine nie je poučený o rizikách a zároveň sa z vykonávacieho predpisu vypúšťa požiadavka na pokyny a vybavenie na poskytnutie prvej pomoci, vzniká stav, v ktorom pri kolapse zamestnanca na pracovisku nemusí byť zabezpečená ani vedomosť o správnom postupe, ani potrebné vybavenie.	
O	§ 8 ods. 2 návrh vyhlášky ZÁRADNÁ PRIPOMIENKA k § 8 ods. 2 návrhu vyhlášky Navrhujeme doplniť do § 8 nový odsek v znení: „(3) Zamestnávateľ preukázateľne oboznámi zamestnancov vykonávajúcich činnosti podľa odseku 1 so závermi posudku o riziku a s preventívnymi a ochrannými opatreniami, ktoré z neho vyplývajú.“ Odôvodnenie: Vypustením prevádzkového poriadku zaniká dokument, ktorý bol viazaný na konkrétne pracovisko a bol na ňom fyzicky dostupný. Posudok o riziku je dokumentom o riziku, ktorý sa zamestnancom v praxi bežne nespriestupňuje. Podľa prieskumu KOS (N = 520, august 2026) 46,9 % zamestnancov v priamej starostlivosti nevie o tom, že by sa na ich pracovisku vôbec vykonávalo hodnotenie pracovných rizík, a ďalších 21,2 % uvádza, že o jeho výsledkoch neboli informovaní. Povinnosť informovať zamestnancov o výsledkoch posudzovania	áno

	rizika síce vyplýva z § 7 ods. 8 zákona č. 124/2006 Z. z., v praxi však zjavne nie je plnená. Ak sa súčasne ruší dokument dostupný priamo na pracovisku, je namieste túto povinnosť vo vykonávacom predpise výslovne zopakovať.	
O	Celému materiálu ZÁSADNÁ PRIPOMIENKA k rozsahu predloženej novely Žiadame, aby bola vyhláška č. 99/2016 Z. z. pri tejto novelizácii doplnená o úpravu ochrany zdravia pri záťaži teplom, ktorá nevzniká z technológie, ale z klimatických podmienok, a to najmä pre pracoviská, na ktorých nie je možné dodržať prípustné hodnoty operatívnej teploty, vrátane zariadení sociálnych služieb a terénnej opatrovateľskej služby. Žiadame, aby pri prekročení prípustných hodnôt operatívnej teploty boli ustanovené konkrétne záväzné opatrenia, najmä úprava režimu práce a odpočinku, zaradenie prestávok a zabezpečenie zosilneného pitného režimu. Odôvodnenie: Zariadenia sociálnych služieb sú prevádzky s nepretržitou starostlivosťou, v ktorých nie je možné prácu počas horúčav prerušiť ani presunúť. Záťaž teplom v nich spravidla nevzniká z technológie, ale z klimatických podmienok a stavebno-technického stavu budov. Osobitne upozorňujeme na fyzický a kontaktný charakter práce opatrojúceho personálu s prijímateľmi služby, ktorý zásadne mení dopad tepelnej záťaže oproti prácam vykonávaným v administratívnom alebo sedavom režime. - Práca je fyzicky namáhavá a nedá sa počas horúčav spomaliť ani odložiť. Opatrujúci personál musí aj pri extrémnych teplotách vykonávať zdvíhanie, presuny, polohovanie a hygienu prijímateľov v nezmenenom rozsahu, pretože ide o úkony nevyhnutné pre život a zdravie prijímateľa. Podľa prieskumu KOS (N = 520) vykonáva 45,3 % zamestnancov zdvih alebo presun imobilného prijímateľa bez pomôcky a bez pomoci ďalšieho pracovníka šesťkrát a viackrát počas jednej zmeny, pričom medián počtu prijímateľov na jedného pracovníka je 14 na dennej a 23 na nočnej zmene. Fyzická námaha pritom sama osebe zvyšuje tvorbu telesného tepla a záťaž termoregulácie. - Práca má priamy telesný kontaktný charakter. Starostlivosť sa vykonáva v bezprostrednom fyzickom kontakte s telom prijímateľa, často pri zdvíhaní a pridržíavaní celou hmotnosťou tela, čo obmedzuje odvod tepla z povrchu tela zamestnanca. Významná časť úkonov sa vykonáva v kúpeľniach a hygienických	áno

	priestoroch, kde je súčasne zvýšená teplota aj relatívna vlhkosť vzduchu, teda v podmienkach, ktoré sťažujú odparovanie potu a znižujú účinnosť termoregulácie. • Ochranné pracovné prostriedky ďalej obmedzujú termoreguláciu. Pri práci s biologickým materiálom je personál povinný používať rukavice, ochranné zástery a plášte, prípadne ochranu tváre. Ide o prostriedky, ktoré podľa definície fyzickej nepohody používanej v predpisoch o ochrane zdravia pri práci obmedzujú okrem iného práve termoreguláciu. Ich používanie počas horúčav nemožno obmedziť, pretože slúži na ochranu pred biologickými faktormi. Na túto súvislosť výslovne pamätá aj Príloha č. 1 bod 3 písm. f) nariadenia vlády SR č. 281/2006 Z. z., podľa ktorej nevyhovujúca teplota, vlhkosť alebo vetranie zvyšujú riziko poškodenia zdravia, najmä chrčnice, pri ručnej manipulácii s bremenami. Tepelná záťaž teda pri opatrovateľskej práci nepôsobí izolovane, ale priamo zosilňuje už tak vysoké riziko poškodenia podporno-pohybovej sústavy. Práve tento súbeh považujeme za dôvod, pre ktorý nie je možné ponechať ochranu pred klimatickou tepelnou záťažou v sektore dlhodobej starostlivosti bez výslovnej právnej úpravy. Podľa prieskumu KOS (N = 835, júl 2026) sa 87,4 % respondentov počas leta pravidelne stretáva s vysokými teplotami na pracovisku a ďalších 10,3 % občas, teda spolu 97,7 %. V priestoroch úplne bez klimatizácie pracuje 65,3 % respondentov a 69,1 % nemá počas zmeny možnosť oddýchnuť si v chladnejšej miestnosti. Rozsah reálne poskytovaných opatrení je pritom minimálny. Na otázku, ktoré z ponúkaných opatrení zamestnávateľ poskytuje, zvolilo 80,5 % respondentov odpoveď "žiadne z uvedených". Zvýšenú pozornosť pitnému režimu uviedlo len 12,1 %, častejšie prestávky 5,6 %, úpravu pracovného času 4,5 %, zníženie fyzickej záťaže 0,7 % a presun práce do chladnejších priestorov 0,5 % respondentov. Ochranu zo strany zamestnávateľa počas horúčav hodnotí ako nedostatočnú (stupeň 1 alebo 2 z päťbodovej škály) 75,4 % respondentov. Vplyv na výkon práce, a tým aj na bezpečnosť poskytovanej starostlivosti, potvrdzuje 96,1 % respondentov, ktorí uvádzajú, že horúčavy negatívne ovplyvňujú ich schopnosť vykonávať prácu (69,8 % výrazne, 26,3 % mierne). V prostredí, kde zamestnanci zabezpečujú starostlivosť o odkázané osoby vrátane podávania liekov a manipulácie s imobilnými prijímateľmi, ide o riziko, ktoré sa netýka len zamestnancov, ale aj samotných prijímateľov sociálnej služby.	
--	---	--

	Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci vydala v roku 2023 usmernenie k záťaži teplom pri práci, na úrovni Európskej únie však záväzná úprava tepelnej záťaže dosiaľ neexistuje. Slovenská republika má preto príležitosť upraviť túto oblasť ako príklad dobrej praxe. Považujeme za nevyužitú príležitosť, ak sa vyhláška č. 99/2016 Z. z. otvára a mení výlučne v dôsledku vypustenia prevádzkového poriadku, bez reakcie na doložený stav ochrany zdravia pri záťaži teplom.	
--	--	--

Vznesené hromadné pripomienky

Podporo- vatelia	Pripomienka	Odoslaná
K materiálu neboli pridané hromadné pripomienky.		